

Питання
до комплексного державного іспиту з філософії
для магістрів денної та заочної форм навчання
відділення «філософія»

Перший блок питань, загальний для трьох спеціалізацій

1. Філософія Всеєдності В. Соловйова.
2. Ідеї соборності та «живого знання» у слов'янофілів (О. Хомяков, І. Киреевський).
3. Інтуїтивізм та ідеал-реалізм М. Лоського.
4. Співвідношення розуму та віри в ірраціоналізмі Л. Шестова.
5. Вчення М. Бердяєва про свободу та творчість.
6. В. Зеньковський як філософ та історик філософії.
7. «Банківська система освіти» і «освіта як практика свободи» (за П. Фрейре).
8. Структура освітньої мережі Deschooling society І. Ілліча.
9. Панекастична модель освіти Ж. Жакото в інтерпретації Ж. Рансьєра.
10. П. Бурдьє про «відчуження» в системі освіти.
11. Поняття аналітичної філософії у широкому та вузькому значенні.
12. Еволюція аналітичної філософії у ХХ столітті.
13. Б. Расел, Дж. Е. Мур та Л. Вітгенштайн як започатковувачі аналітичної філософії.
14. Логіцистська та лінгвістична парадигми в аналітичній філософії.
15. Ідея «смерті аналітичній філософії» та її представники.
16. Поняття «сучасності» в інтерпретації Дж. Агамбена.
17. Епоха порожнечі сучасної цивілізації і культури (за Ж. Ліповецьки).
18. Філософське осмислення «суспільства спектаклю» в критичній теорії Г.-Л. Дебора.
19. Концепція «смерті автора» Р. Барта.
20. «Феноменологія медіальної відвертості» Б. Гройса.
21. «Диснейленд і світ дорослих»: дві сторони однієї моделі симуляції (за Ж. Бодрийяром).
22. Іронія образу сучасного професійного філософа (за працею М. Онфре «Нещастя (і велич) філософії»).
23. Викриття «правил для людського зоопарку» в філософських розмислах П. Слотердайка.
24. «Окуляри для критики ідеології» в кіно-філософії С. Жижека.
25. Обґрунтування віри в теологічному і науковому дослідженні.
26. Розбудова концептуальних засад класичної науки на ґрунті ідей християнства.
27. Цінності науки і цінності релігії. Поняття наукового етосу.

28. Еволюційні виклики науки і теорія творення.
29. Науковий креаціонізм, теїстичний еволюціонізм, природне богослов'я і богослов'я природи (огляд позицій).
30. Наука і релігія: незалежність, потенційний конфлікт, діалог (огляд позицій).
31. Діалог науки і релігії з фундаментальних проблем сучасної картини світу.
32. Розуміння наукових і релігійних знань: сучасний контекст.
33. Сучасна космологія і богословські інтерпретації антропного принципу.
34. Основні ідеї та постаті в історичному русі герменевтики від спеціальної науки до загальної теорії.
35. Гадамерова критика суперечностей проекту загальної герменевтики Ф. Шляєрмахера.
36. Апорії обґрунтування гуманітарного знання та герменевтики В. Дильтая.
37. Підхід В. Дильтая до розуміння історичності життя та його Гайдегера оцінка.
38. Історичне співвідношення риторики і герменевтики. Розбіжність підходів теоретичної філософії і риторики до поняття істини.
39. Основний зміст Гадамерової критики естетичної свідомості. Розбіжності в розумінні Р. Дж. Колінгвудом і Г. Г. Гадамером феномена гри.
40. Теоретичні засади погляду Г. Г. Гадамера на досвід мистецтва.
41. Філософські підвалини історизму та основні риси історичної свідомості.
42. Поняття передсуду у філософській герменевтиці.
43. Феноменологічний підхід Г. Г. Гадамера до розуміння герменевтичного предмета.
44. Рецепція ідей З. Фрейда, Ф. Ніцше і М. Гайдегера в постструктуралізмі.
45. Постструктуралістська критика розуміння структури в структуралізмі.
46. Постструктуралістська критика розуміння знаку в структуралізмі.
47. Постструктуралістське поглиблення критики комунікації в структуралізмі.
48. Постструктуралістське поглиблення критики суб'єкта в структуралізмі.
49. Поняття структури і моделі у структуралізмі.
50. Світ як текст. Рівні текстуальної реальності.
51. «Діалектика» присутності і відсутності у постструктуралізмі.
52. Світ як текст. Парадигма і синтагма.
53. Світ як текст. Метафора і метонімія.
54. Сутність методологічного аналізу теорії.
55. Основні аспекти проблеми теоретичного та емпіричного у логіці науки.
56. Загальне та специфічне у побудові дедуктивної та індуктивної моделей обґрунтування.
57. Логіка як структурна модель дійсності.
58. Семантична теорія істини А. Тарського.
59. Феноменологічна критика психологізму, натуралізму та історизму як форм релятивізму.

60. Феноменологічна концепція феномену.
61. Природна настанова і феноменологічна редукція.
62. Іntenційність як універсальна характеристика досвіду свідомості.
63. Феноменологія внутрішнього часу свідомості.
64. Феноменологічна концепція інтерсуб'єктивності.
65. Феноменологія тілесності.
66. Концепція життєсвіту.
67. Допредикативний досвід і предикативне судження.
68. Феноменологічне вчення про пасивний синтез.
69. Процедурна концепція справедливості. Справедливість як чесність (Дж. Ролз).
70. Комунітаристська критика деонтологічного проекту. Комунітарні умови ідентичності особи (М. Волзер, М. Сендел) .
71. Дебати про справедливість: нейтральність чи політична неупередженість (Дж. Раз, Дж. Ролз, Т. Нагель).
72. Дебати про справедливість: рівність і проблеми розподілу (Ф. Гаєк, Р. Дворкін, Р. Нозик, О. Гьофе)
73. Постмодерністський лібералізм Р. Рорті. Солідарність ліберальних іроніків.
74. Освіта як проблема сучасного соціально-філософського дискурсу.
75. Секс, шлюб та сім'я як проблема сучасного соціально-філософського дискурсу.
76. Насильство як проблема сучасного соціально-філософського дискурсу.
77. Толерантність як проблема сучасного соціально-філософського дискурсу.
78. Мультикультуралізм як проблема сучасного соціально-філософського дискурсу.

Питання за спеціалізаціями

Спеціалізація «Теоретична і практична філософія»

1. Основні ідеї екзистенціальних теорій комунікації (К. Ясперс, М. Гайдегер).
2. Соціальні системи як засіб подолання неймовірності комунікації (Н. Луман).
3. Нормативізм у визначенні умов ідеальної комунікації (Ю. Габермас, К.-О. Апель).
4. Соціальні наслідки застосування медіа як засобу комунікації (М. Маклюен, Н. Луман, Ж. Бодрийяр).
5. Соціальні цінності як підстава легітимації соціальних норм.
6. Концептуалізація розмаїття соціальних спільнот у сучасному суспільстві (теорії мережевих спільнот, мультикультуралізм).
7. Теорії колективної дії та інституційний підхід у аналізі сучасного суспільства.
8. Індивідуалізація сучасного суспільства (Н. Еліас, З. Бауман).
9. Особливості розмежування сфер публічного і приватного у сучасному суспільстві.
10. Тринітарна проблема і конституювання поняття «іпостась».
11. Христологічна проблема і питання про співвідношення природи і іпостасі.
12. Онтологічні засади персоналізму Е. Муньє.
13. Особистість у контексті неопатристичного синтезу
14. Онтологічний аргумент і дискусії про метафізичний реалізм.
15. Кантова критика онтології й раціональної теології.
16. Філософська теологія і онтологія: континентальна та аналітична традиції.
17. Філософсько-теологічне дослідження атрибутів Абсолюту.
18. Головні проблеми теодицеї в сучасній аналітичній філософії
19. Феноменологічна концепція асоціації.
20. Вільна варіація у фантазії як спосіб утворення загальних понять.
21. Теоретична модель мислення: структура та основні елементи. Евристичне та методологічне покликання теоретичної моделі мислення.
22. Сутність та особливості миксу. Мислення та миксення. Операції та прийоми миксення.
23. Мислення та ідея. Сутність мононарративу як способу мислення.
24. Креативність мислення: академічні вимоги та змістовні запити розуміння.
25. Проблема засад (основи) мислення. Постмодерністська критика метанаративів. Мислення в режимі «пост-».
26. Проблема суб'єкта (актора) мислення. Самість та ідентичність.

Спеціалізація «Етика, естетика та культурологія»

1. Проблема характеру в естетиці: від Аристотеля до Гегеля
2. Проблема тілесності в філософській та естетичній традиції: «тіло», «тілесність», «пластика»
3. Суспільство і особистість. Е. Фромм про «соціальний характер»
4. Ідентифікація і самоідентифікація як механізми інкультурації особистості
5. Античне вчення про «калокагатію» та «пайдею», їх актуальність
6. Ментальність як комплекс культурних установок
7. Естетика та філософія (М. Дюфрэнн «Естетика та філософія»)
8. Естетика та психологія (К. Юнг «Про відношення аналітичної психології до поетико-художньої творчості»)
9. Естетика та соціологія (П. Бурд'є «Історичний генезис чистої естетики»)
10. Реклама як візуальна комунікативна практика
11. Застосування засобів візуальної комунікації для ідеологічної пропаганди
12. Історична динаміка візуальних практик
13. Візуальні практики другої половини ХХ ст. (фотографія, кіно, телебачення, Інтернет), їх особливості
14. Специфіка етики як практичної філософії
15. Основні форми співвідношення моралі та політики. Моральна політика та політична мораль
16. Предмет та завдання економічної етики та етики бізнесу.
17. Корпоративна культура та її елементи. Типи корпоративної культури
18. Поняття корпоративної соціальної відповідальності. Види відповідальності
19. Етика науки та відповідальність вченого
20. Етична думка в університеті св. Володимира другої половини ХІХ – поч. ХХ ст.: С. Гогоцький, Г.І. Челпанов, Н.А. Фаворов.
21. Основні ідеї та провідні персоналії морального богослов'я Київської духовної академії другої половини ХІХ – поч. ХХ ст. (М.О. Олесницький, В. І. Екземплярський).
22. Сучасні підходи до розуміння соціальної етики (А. Ріх, Дж. Ролз).
23. Історія становлення соціально-етичних ідей у філософсько-етичній традиції (Аристотель, М. Вебер, Е. Дюркгайм, Б. Манделівль).
24. Проблема взаємовідношення між універсальною соціально-етичною і етноетичною позицією людини (К.-О. Апель «Етноетика та універсалістська макроетика: суперечність чи доповнювальність?»).
25. Соціально-етичні виміри філософії ком'юнітаризму (А. Макінтайр, Ч. Тейлор).
26. Соціально-етична проблематика в умовах глобалізованого суспільства (З. Бауман «Індивідуалізоване суспільство», Г. Йонас «Принцип відповідальності»).

Спеціалізація «Історія філософії»

1. Християнська філософія Середньовіччя як теоретична проблема.
2. Християнський оптимізм.
3. Християнська антропологія і персоналізм.
4. Самопізнання і християнський сократизм.
5. Любов і її об'єкт у християнській містиці Середньовіччя.
6. Генеза історії філософії як філософської дисципліни.
7. Історія філософії як історіографія і як наука.
8. Категорії історико-філософської науки.
9. Шеллінгова історико-філософська модель.
1. Співвідношення історії філософії та історії науки й релігії (Г. Гегель).
10. Історико-філософська концепція Л.Фейєрбаха.
2. Принципи періодизації історико-філософського процесу (Г. Гегель).
11. Екзистенційна історія філософії К. Ясперса.
12. Антигегелівський проект історії філософії Л. Шестова.
13. Неотомістський підхід в інтерпретації історії філософії (Е. Жильсон, Ж. Марітен, Ф. Коплстон, Ю. Бохеньський).
14. Постмодерністська інтерпретація історико-філософського процесу (Ж. Дельоз, Ф. Гваттарі, Р. Рорті).
15. Гуманістичне виховання Просвітництва і гуманізм М. Гайдегера: погляд крізь призму «людського зоопарку» П. Слотердайка.
16. Дигіталізація як футурологічна перспектива гуманізації людини (Б. Гройс).
17. Гуманізація vs дегуманізація: основні принципи становлення людини (П. Фрейре).
18. Антигуманізм Л. Альтюсера і позитивного конструювання порожнього адресату інтерпеляції.